

*О. А. Авласенко,
викладач кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
факультету економіки і менеджмента,
Міжнародний гуманітарний університет*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛОКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ВИНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Сучасний стан агропромислового комплексу України потребує програм наукових досліджень, які сприяють ефективному розвитку аграрної сфери, у тому числі і виноградарсько-виноробного виробництва. Перехід до ринкових стосунків вплинув значним спадом на виробництва агропромислового комплексу. Стабілізація формується в ефективних економічних механізмах управління господарських формуваннях, а при правильному використанні природних, технологічних і організаційних чинників, сприяє підвищенню ефективності і виноградарсько-виноробного виробництва. Розвиток виноградарсько-виноробного підкомплексу досліджували в своїх роботах ряд учених, серед яких А. М. Авидзба, А. М. Бузни, О. М. Гаркуша [1], С. Ю. Дженеев, О. П. Дикань, В. І. Іванченко, І. Г. Матчина, С. Г. Черемисина [4], В. Є. Таїрова, И. И. Червен та інші.

Виноградарсько-виноробна галузь є специфічною, з високою собівартістю виробництва і трудомісткості, яке завжди регулювалося і підтримувалося державою. Ситуація, яка обумовлена економічною кризою, безпосередньо впливає на розвиток виробничого потенціалу організаційно-економічного механізму, і виражається в недостатньому стимулюванні і впровадженні наміченої реалізації стратегій розвитку, зміцнення і нарощування експортного потенціалу вітчизняного виробництва.

Ефективність розвитку виноградарсько-виноробний підкомплекс АПК складає сукупність виробничо-територіальних міжгалузевих формувань, які є сільськогосподарськими підприємствами що займаються обробіткою винограду. Також в склад входять заводи по переробки первинного і вторинного виноробства, науково-дослідні установи і деякі інші організації. Ці підприємства формують і сприяють ефективному функціонуванню галузі, представляють між собою опосередковані економічні зв'язки. Виноградарсько-виноробне виробництво складається з виробничо-технологічних циклів, сільськогосподарського і промислового в основі якого лежить вирощування і переробка винограду.

Сформулювати узагальнені поняття політики у виноградарсько-виноробному виробництві можна таким чином (мал. 1) [2].

Виноград в порівнянні з іншими сільськогосподарськими товаровиробниками, вважається виглядом сировини, що швидко псується, схильний до найбільшого ризику і вимагає негайної переробки. Тому заводи по переробці первинного виноробства знаходяться у межах тих угідь, де вирощується виробництво цієї сировини. Для збалансованого ефективного стратегічного розвитку виноградарської господарства потребують вливання фінансових ресурсах, оскільки дорожнеча мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин від хвороб, а також посилювання правив використання пестицидів, заставляє виноградарсько-виноробне виробництво упроваджувати нові сорти з підвищеною стійкістю до несприятливих умов зростання.

Мал. 1. Напрямок політики локальній інтенсифікації виноградарсько-виноробного виробництва [2, 99]

Українському виноградарству і виноробству для реальної потреби виробництва не вистачає засобів на розвиток, враховуючи фактичні обсяги виробництва, що неможливе без активної державної фінансової підтримки. При фінансовій підтримці і капіталовкладенні у виноградарсько-виноробну галузь, не створюється цінні пільги для виробників. Оскільки всі капіталовкладення відбиваються у витратах виробництва, у вигляді амортизації, балансової вартості виноградних насаджень в плодоносному віці. Тому підтримка виноградарства не робить особливого впливу на торгівлю і виробництво.

Зростання виробництва якісних вин має супроводжуватися прискореним розвитком високоякісної вітчизняної сировинної бази. Необхідно детально проаналізувати роль і місце науки в розробці нових сортів, їхньому районуванні, та сформувати кадастр виноградників. Матеріали для розмноження доцільно закуповувати, але в подальшому необхідно його репродукувати самостійно, відбираючи клони сортів, придатних для українського клімату і ґрунту [3].

У сучасних умовах виноградарські підприємства борються з хронічним браком матеріально-технічних, фінансових, трудових ресурсів, відсутністю системи ремонту і реконструкції виноградних насаджень, що характеризується вкрай низькою врожайністю. Найбільш питома вага по виноградарству в Україні займають Одеська область, Автономна республіка Крим, Миколаївська область, Херсонська область і Закарпатська область.

Виробництво виноматеріалів за 2011 рік по регіонам [4]:

- АР Крим 29,6 %
- Закарпатська область 1,6 %

- Миколаївська область 15,4 %
- Одеська область 35,3 %
- Херсонська область 13,0 %
- м. Севастополь 5,1 %

Виробництво вина в Україні за період 2009 – 2011 років [5]

Ім'я виноробної продукції	2009 рік	2010 рік	2011 рік	± к 2010 року	% к 2010 року
Натуральні виноградні вина	109740	131300	114000	-17300	87 %
Натуральні виноградні вина з алкоголем і міцні напої	117390	156050	55000	-101050	35 %
Віна газовані	3900	3740	3000	-740	80 %
Віна ігристі і шампанські	57600	60210	54000	-6210	90 %
Вермути і ін. вина виноградні натуральні	5840	9210	9790	580	106 %
Зброжені плодові і ягідні напої (сидр, пері, і ін.) без додавання спирту	21990	19890	10000	-9890	50 %
Коньяк	31260	33540	43190	9650	129 %

Переробки об'єму винограду на виноматеріали підприємствами України в 2010 році склали 417,7 тис. тонн, що на 3,5 тис. тонн, або на 0,8 % менше, ніж в 2009 р. Також слід зазначити, що в 2011 році об'єм врожайності винограду скоротився на 15,3 % або 63,8 тис. т. нижче, ніж в 2010 році, унаслідок чого виноматеріалів було вироблено 25,1 млн. дал, що на 5,6 млн. дал, або на 18,3 % менше, ніж в 2010 році. Лише якість урожаю 2011 року винарі оцінюють набагато вище, ніж урожай в 2010 році [4].

У нових економічних умовах склалася ситуація, яка вимагає введення невідкладних радикальних заходів направлених на підвищення результативності виноградарсько-виноробної галузі України на основі ринкової економіки. За останні роки сталися спроби формування ефективних організаційно-економічних механізмів господарювання, які не забезпечили поліпшення у виноградарсько-виноробній галузі.

Обов'язковою умовою у формуванні виноградарсько-виноробного виробництва і розвитку галузі вирішальне значення комплексний розвиток виробничо-економічних механізмів господарювання із забезпеченням між ними стійких сільськогосподарських і промислових зв'язків. Для збалансованого розвитку галузі обов'язковою умовою є розширення площ виноградників, переважно за рахунок зон із сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами, створення сучасної бази по виробництву посадочного матеріалу. Також необхідно забезпечити переоснащення матеріально-технічної бази, впровадження сучасної технології і використання передового вітчизняного і зарубіжного досвіду, залучення кваліфікованих фахівців для вирішення економічних механізмів господарювання галузі в умовах переходу до розвиненого ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаркуша О. М. Формування ефективного виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК України / О. М. Гаркуша. – Миколаїв : МДДА, 2001. – 281 с.
2. Черемисина С. Г. Развитие виноградо-винодельческого производства Крыма : [монография] / С. Г. Черемисина. – К. : ННЦ ИАЭ, 2006. – 490 с.
3. Исайко В. А., Николок Е. В. Формирование и развитие виноградо-винодельческого кластера Одесской области : [монография] / В. А. Исайко. – Одесса, 2010. – 69 с.
4. Черемисина С. Г., Шалимов А. Ю. Организационно-экономические аспекты адаптации виноградо-винодельческого подкомплекса Крыма в новых условиях хозяйствования / С. Г. Черемисина, А. Ю. Шалимов // Экономика Крыма. – 2006. – № 16. – С. 64–67.
5. Виноделы. Итоги 2011 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wineforum.com/ua>

Р. І. Вішліна,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет*

ЦІНОВІ ЗНИЖКИ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ

Вибір методів ціноутворення в системі маркетингу є складним завданням, яке потребує подальших досліджень. Витратні методи ціноутворення визначають цінову політику підприємства та потребують обліковувати повні витрати з розрахунком очікуваного прибутку, цільового ціноутворення на основі обліку постійних та змінних витрат з урахуванням беззбитковості. Ринкове ціноутворення орієнтується на суб'єктивну оцінку економічної цінності товару, цінову еластичність з врахуванням збитків та прибутку, на ціни конкурентів, в тому числі лідерів, та урахування престижних цін [1, с. 28]. Але вказані методи повинні бути більш орієнтованими на споживача (покупця) та його платоспроможність. На ринку можна знайти багато прикладів диференційованого підходу до формування цін на товари (послуги) для різних покупців.

В сучасному ринковому середовищі конкурентна боротьба за споживачів стає більш жорстокою. Вирішувати різноманітні проблеми в комплексі допомагає розробка цінової політики в системі маркетингу, яка передбачає не тільки встановлення рівня ціни, але й формування стратегічної поведінки на ринку по кожному виду товару залежно від попиту та пропозиції, та й додержання інтересів і платоспроможності споживачів.

Ціни, які встановлюються товаровиробниками мають відповідати певним критеріям. З одного боку, встановлена ціна повинна приносити прибуток і відображати позитивний фінансовий результат, з другого боку, – відображати якісні характеристики товару, які задовольняють споживача, його платоспроможність, його смаки. Мова йде, передусім, про досягнення оптимального співвідношення між споживчою вартістю товару та його ціною.

В числі основних чинників ціноутворення все частіше розглядаються маркетингові дослідження ринку, котрі враховують мотивацію споживачів щодо придбання тих чи інших товарів.

На практиці продавці здійснюють продаж товарів за різними цінами, залежно від дій покупців щодо умов купівлі та оплати товарів, тобто змінюють свої базові (вихідні) ціни, використовуючи методи непрямого маркетингового ціноутворення. Ці методи включають політику кредитування, кондицій та знижок з метою за-